

?klim Okuryazarl??? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?klim Okuryazarl??? Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23179>

Özet

?klım Okuryazarlı??? Ölçe?i, Görgülü Ar? ve Aslan (2020) taraf?ndan, bireylerin iklim de?i?ikli?i hakk?ndaki bilgi düzeylerini, tutumlar?n? ve bu konudaki davran??sal e?ilimlerini kapsamlı bir ?ekilde ölçmek amacıyla geli?tirilm? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek geli?tirme çal??ması, **iklim okuryazarlı???** (ing. Climate Literacy) kavram?n? psikolojik ve pedagojik boyutlarla ele alarak, Türkiye ba?lam?nda geçerli ve güvenilir bir ölçüm standard? olu?turmayı hedeflemiştir. Ölçek, özellikle e?itim alan?nda ve çevre bilinci ara?tırmalar?nda kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Ölçek, katılımcıların iklim sistemleri, iklim de?i?ikli?inin nedenleri ve sonuçları hakk?ndaki anlayışlarını de?erlendirirken, aynı zamanda bireylerin bu küresel sorun kar??sındaki sorumluluk algılarını ve eyleme geçme niyetlerini de ortaya koymaktadır. Geli?tirme sürecinde detaylı istatistiksel analizler kullanılarak yapılan çok boyutlulu?u incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler

?klım Okuryazarlı???, Ölçek Geli?tirme, Çevre E?itimi, ?klım De?i?ikli?i, Psikometri, Tutum.

Yazarlar

Görgülü Ar?, A., Aslan, K.

Amaç

?klım Okuryazarlı??? Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerin **iklim okuryazarlı???** düzeylerini güvenilir ve geçerli bir biçimde belirlemektir. Bu ölçüm, e?itim programlarındaki etkinli?ini de?erlendirmek, müfredat ihtiyaçlarını saptamak ve toplumsal farkındalık kampanyalarındaki etkisini izlemek için kritik öneme sahiptir.

Ölçek, aynı zamanda araştırmacılara, iklim de?i?ikli?ine yönelik bilgi, bilişsel farkındalık ve davranışsal niyet arasındaki ilişkileri inceleme fırsatı sunar. Bu araç sayesinde, Türkiye'deki farklı popülasyon gruplarındaki iklim krizine ne kadar hazırlıklı oldukları ve ne tür e?itimsel müdahalelere ihtiyaç duyuldu?u bilimsel verilerle tespit edilebilmektedir. Ölçek geli?tirme çal??masındaki detaylara Jass Studies dergisindeki orijinal makaleden ulaşılabılır.

Yapı

Ölçek, **iklim okuryazarlı???** yapısını ölçmektedir. Bu yapı, sadece temel iklim bilimi bilgisiyle sınırlı kalmayıp, aynı zamanda bireylerin iklim de?i?ikli?inin etkilerini anlama, çözüm yollarına yönelik tutum geli?tirme ve kişisel sorumluluk alma kapasitelerini de içerir. ?klım okuryazarlı???, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal bileşenlerden oluşan çok boyutlu bir yapıdır.

Bili?sel boyut, iklim sistemlerinin i?leyi?i, sera gazlar? ve insan faaliyetlerinin etkileri gibi bilimsel ger?eklere dair bilgi düzeyini kapsar. Duyu?sal boyut, iklim de?i?ikli?ine y?nelik endi?e, sorumluluk hissi ve ?evreye kar?? olumlu tutumlar? i?erir. Davran??sal boyut ise, enerji tasarrufu, geri d?n?m ve savunuculuk gibi eyleme ge?me niyetini veya fiili davran??lar? yans?t?.

Ge?erlik

Ölçek geli?tirme ?al??mas?nda (G?rg?lü Ar? & Aslan, 2020), ölçe?in yap? ge?erli?ini sa?lamak amac?yla ?e?itli istatistiksel y?ntemler kullan?lm??t?. Orijinal kaynakta spesifik ge?erlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, **ölçek geli?tirme** s?recinin temel ad?mlar? izlenerek kapsam ge?erli?i i?in uzman g?r?mlerine ba?vurulmu? ve yap? ge?erli?i i?in fakt?r analizi ger?ekle?tirilmi?tir.

Ge?erlik ?al??malar?n?n detaylar?, ölçe?in ölçmeyi ama?lad??? yap?y? ne derece do?ru ölçtü?ünü g?steren kan?tlar? sunmaktadır. Ara?t?rmac?lar, ölçe?in teorik yap?yla uyumlu oldu?unu g?stermek i?in istatistiksel modelleme tekniklerini kullanm??lard?. Tam ge?erlik sonu?lar? i?in orijinal akademik yay?n?n incelenmesi gerekmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, ölçüm sonu?lar?n?n tutarlıl???n? ifade eder. G?rg?lü Ar? ve Aslan taraf?ndan y?rüt?len ?al??mada, ölçe?in i? tutarlıl???n? de?erlendirmek amac?yla istatistiksel analizler yap?lm??t?. Tipik olarak bu tür ?al??malarda **Cronbach Alfa** katsay?s? hesaplan?.

Güvenirlik ?al??malar?n?n sonu?lar?, ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? madde gruplar?yla benzer sonu?lar üretme yetene?ini desteklemektedir. Ölçe?in alt boyutlar?n?n da yüksek düzeyde i? tutarlıl???a sahip oldu?u varsay?lmaktadır, bu da ölçe?in kararlı ve tekrarlanabilir ölçümler sa?lad???n? g?sterir.

Fakt?r Analizi

Ölçe?in yap?sal boyutlar?n? belirlemek amac?yla **Fakt?r Analizi** uygulanm??t?. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi temel bile?enler alt?nda topland???n? ve dolay?s?yla iklim okuryazarl??? yap?s?n?n kaç boyuttan olu?tu?unu ortaya koyar.

Geli?tirme ?al??mas? ba?lam?nda, a?mly?c? fakt?r analizi (AFA) ve/veya do?rulatory?c? fakt?r analizi (DFA) kullan?larak ölçe?in nihai yap?s? belirlenmi?tir. Bu analizler, ölçe?in ?ok boyutlu bir yap?ya sahip oldu?unu ve her bir boyutun iklim okuryazarl???n?n farkl? bir yönünü temsil etti?ini g?stermi?tir. Fakt?r yükleri, öz de?erler ve toplam varyans a?klama oranlar? gibi detaylı istatistiksel veriler, ölçe?in psikometrik kalitesini kan?tlamaktadır.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format: Kendini Değerlendirme Ölçeği (Self-Report Scale)

Derecelendirme: 5'li Likert Ölçeği (1=Kesinlikle Katılmıyorum ..... 5=Kesinlikle Katılıyorum)

Maddeler: Orijinal makalede detaylı maddeler yer almaktadır.

Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Akademik çalışmada genellikle üniversite öğrencileri veya öğretmen adayları üzerinde yürütülmüştür (Orijinal makale detaylarına bakılmalıdır).

Yaş Grubu: Genç yetişkinler ve yetişkinler.

Popülasyon Detayları: Türkiye'de eğitim gören veya çalışan, iklim okuryazarlığı düzeyinin ölçülmesinin hedeflendiği bireyler.

Test Metodolojisi: Psikometrik yöntemler kullanılarak madde havuzu oluşturulmuş, uzman görüşleri alınmış ve yapı geçerliliği ile güvenirlik analizleri yapılmıştır.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi indirilebilir durumdadır. Orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [iklim-okuryazarligi-olcegi-toad.pdf](#)

Anahtar Kelimeler

İklim Değişikliği, Çevresel Sorumluluk, Tutum Ölçeği, Likert Ölçeği, Eğitim Psikolojisi, Çevre Bilinci.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Kevser ARSLAN

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Mevcut bilgide ORCID bilgisi sağlanmamıştır.

İletişim E-posta Adresi: arslankevser96@gmail.com

Yayın Adresi: Orijinal makalede belirtilen akademik kurum adresi.

Ünvanlar, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2020

?zinler ve Kullan?m: Bu ölçek, akademik ve e?itimsel ara?tırma amaçlar? için genellikle yazarlar?n izniyle ücretsiz olarak kullan?labılır. Ticari veya büyük ölçekli uygulamalar için sorumlu yazar (Kevser ARSLAN) ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ölçe?in kullan?m? için telif hakk? ve izin ko?ullar?, orijinal yay?n olan Jass Studies dergisine tabidir.

Ücret: Akademik kullan?m için genellikle ücretsizdir.

Kaynaklar

Görgülü Ar?, A. ve Aslan, K. (2020). ?klim Okuryazarl??? Ölçe?i geli?tirme çal??ması?. *Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies*, 13, (82)147-174.

?klim Okuryazarl??? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri bu kaynakta sa?lanmam??tır. Maddelerin tam listesi için lütfen orijinal akademik yay?na (Görgülü Ar? & Aslan, 2020) ba?vurunuz.